

## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Monete inedite dei Gran Maestri dell' Ordine di S. Giovanni di Gerusalemme in Rodi, dichiarate da P. Lambros, Venezia 1865.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ.)

Θλιβέται μὲν ὄντως ἡ καρδία παντὸς φιλοπατρίδος ἀναλογιζομένου τὴν ἐν ἡμῖν ἐπικρατοῦσαν ἐπιπολαιότητα, ἥς ὀθνεῖον πόρισμα ἡ ἀνόητος πρόφρασις ὅτι τὰ πάντα ἐκ τῆς Δύσεως καὶ διὰ μόνης τῆς Δίσεως, πρέπει νὰ προσδοκῶμεν, ὑπὸ θυμῆρος δὲ καταλαμβανόμεθα ἐνθουσιασμοῦ ὁσάκις βλέπομεν ἐν μέσῳ τῶν σκοτιζόντων τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν ὀρίζοντα νεφῶν καὶ ἐν ἐπίσημον ὄνομα μετὰ σεβασμοῦ προφερόμενον ὑπὸ τῆς Δύσεως, ἀναγνωρίζουσης ἐν αὐτῷ τὴν διαγελωσαν ἀνατολὴν αἰσιωτέρου μέλλοντος τοῦ κακῆ μοίρα ὥσει θνηταί γενοῦς καταστάντος ἑλληνισμοῦ. Καὶ μὴ ἄπορον μᾶς φαίνεται πῶς ὁ ὁσημέραι μειούμενος φιλελληνικὸς κύκλος εἰς τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα ἡμῶν ἀσχολούμενος, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐμπνεόμενος τὰ αἰσθήματα, ἐκ συμπαθείας μᾶλλον πρὸς τὸ παρελθὸν ἐκφέρει μετρίας τὰς περὶ ἡμῶν κρίσεις τοῦ διότι, ὁμολογῶμεν παρρησίᾳ, πρὸ μὲν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐδακτυλοδεικτοῦντο μετὰ σεβασμοῦ οἱ γράφοντες, νῦν δὲ δεικτυλοδεικτοῦνται μετὰ σεβασμοῦ οἱ μὴ γράψαντες· ἀλλ' εἰς τὰ πρὸ τῆς ἐθνεγεραίας γραφέντα ὑπῆρχον πολλοὶ μαργαῖται, νῦν δὲ δυστυχῶς, ἐάν τις ἐξετάσῃ τὰ κατ' ἔτος ἐκτυπούμενα βιβλία, μυθιστορήματα ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἄλλα τοῦ φραγγισμοῦ ὀθνεῖα ἀναμασθήματα, οὐδὲν σχεδὸν δύναται ἵνα εὖρῃ δυνάμενον ἵν' ἀντισταθμῇ, οὔτε κατὰ τὸ πρωτότυπον τῶν ἰδεῶν, οὔτε κατὰ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν, πρὸς τὰ πολλὰ τῶν πρῶτων. Οὐδόλως ὅθεν πρέπει ν' ἀσχάλλωμεν διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Δύσεως ἐκδηλωθεῖσαν καταφρόνησιν πρὸς τὴν σημερινὴν ἡμῶν φιλολογίαν, ἀφοῦ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν τὴν γυμνότητά της· «Οὐ γὰρ ἁλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παιδαίγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι» ἐθέσπισεν ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος ἡμῶν ῥήτωρ. ἵνα δὲ καταδειχθῇ ἡ αἰτία τῆς διαφορᾶς ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἀκμασάντων σοφῶν ἡμῶν, ἐκ τῶν σοφῶν προπατόρων ἀρσυμένων τὰς σκέψεις, καὶ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τούτων τὰ περὶ ἐθνισμοῦ ποτιζομένων μεγάλα διδάγματα παραθέτομεν τὴν ἐξῆς περίοδον ἐνὸς τῶν διασηματέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡμετέρων λογίων.

• Ἐκ δὲ τῶν θύραθεν τὰ Πλάτωνος ὡς τὰ πολλὰ μετὰ χεῖρας ἔχω. Αναγινώσκω δὲ μεθ' ὅτι »πλείστης ἡδονῆς τὰ περὶ πολιτείας καὶ νόμων, »διὰ τε τὴν ἐμμέλειαν καὶ ἡδύτητα τῆς ἀπαγγελίας, καὶ διὰ τὴν μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας δι' ὅλου τοῦ ὕφους τῶν λόγων ἐπαυθοῦσαν φρόνησιν, θαυμάζων καὶ τὴν πρὸς Ὁμηρον ἐπιδεδίον τοῦ φιλοσόφου μίμησιν. Τέρομαι δ' ἀναθεωρῶν ὡς μέχρι τοῦ νῦν αἰῶνος ἔναι· βασιλεῖαι καὶ πολιτεῖαι χρῶνται πολλοῖς τῶν παρὰ Πλάτωνι νόμων. Ἐν δὲ τῇ Ἀριστοτέλους φιλοσοφίᾳ ἱκανὸν νοῖμαι καταδεσπαμένησθαι μοι χρόνον ἔτι νέῳ ὄντι· »ἐν τῇ παρούσῃ τε ἡλικίᾳ προθυμότερον ἀνελίττω »τὰ περὶ ἡθῶν αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ τὰ ῥητορικὰ, καὶ μάλιστα τὰ περὶ παθῶν. Ἀναγινώσκω δὲ καὶ τὰ πολιτικά, καὶ περιηγούμεαι παρ' αὐτῷ τὰ ἐρεῖπια, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν παλαιῶν πολιτειῶν. Ἐγὼ δὲ τὸν ἐκ Φλωρεντίας πολιτικὸν »(τὸν *Μαχιαβέλην*), οὐχ ἡγησάμενον ἱκανὰ τὰ »παρὰ Ἀριστοτέλει μνημονευόμενα εἰς μοχθηρίαν »συγκροτῆσαι τυραννικὴν ψυχὴν, ἀλλ' ἀνοσίους ὑπομνήμασι προσφάτους κακίας ὁδοὺς ταμόντα, »καὶ πολλοῖς ἰδρωσιν ἀνεξάλειπτα ὄνειδ' ἐαυτῷ »πάνυ σκαιῶς πριάμενον. Ἀνελίττω δὲ προθύμως »καὶ πολλάκις τοὺς Δημοσθένους λόγους, ὡς ὅντας τύπους ὑψηλῆς καὶ δεινῆς καὶ ἀκριβεστάτης »ἰδέας. Προσεδρεύω δὲ, καὶ παραπέμπων, ὅση δύναμις, μονονουχὶ προσφύομαι ταῖς ἐτι νεαζούσαις, »καὶ ἀκηράτους ἀτμούς ἀναπνεούσας γοναῖς Ὁμήρου καὶ Πινδάρου, Ἡροδότου τε καὶ Θουκυδίδου, »Εὐριπίδου τε καὶ Σοφοκλέους, καὶ τοῦ μελισσαγοῦς Εὐνοφῶντος, ταῖς ἀπὸ ἱερῶν στομιῶν, ὡς ὁ σοφὸς ἔφη Λογγίνος, ἀπὸ τῆς ἐκείνων »γχαλοφύας φερομένης ἀπορρόιαις τρεφόμενος. Ἐγὼ δὲ πάνυ προθύμως ἀναμνησθάνειν τῶν πάλαι φιλοσόφων βασιλέων τε καὶ στρατηγῶν τὴν »κατάστασιν, τὴν τε ἐν τῷ κοινῷ καὶ τὴν κατ' οἶκον ἀναστροφὴν, τὰ δόγματα, τὰ ἄξιώματα, »τὰ οἷον ἐρύματα ὄντα βίου· προσέτι δὲ τὸ ἰσχυρὸν καὶ σθερρὸν τῆς ἐκάστου ψυχῆς, καὶ συνελόντι »φάναι, ὁλόκληρον τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτηῖρα »καὶ μάλιστα τὴν ἐντεῦθεν ἔξοδον. Οὐκοῦν ἡδέως »ἀνελίττω τοὺς βίους, οὓς γραφῇ παραδεδώκασι »Διογένης τε ὁ Λαέρτιος καὶ ὁ πολυμαθέστατος »Πλούταρχος, κτ. (1)» Παρενεβάλλομεν ἐπίτηδες τὴν μικρὰν ταύτην περικοπὴν τοῦ λόγου τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου, ἡγεμόνος τῆς Οὐγ-

γροβλαχίας, ἀνδρός, κατὰ Προκόπιον, σοφοῦ, μεταβολοῦς, τὸν τοῦτον γοιμωπιάτου, ἐμβαθρόντος εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς φιλοσοφίας, μιμητοῦ εἰς ἰδέαν λόγου τῶν παλαιῶν, καὶ μάλιστα Πλάτωνος ζηλωτοῦ, συνιστῶντες εἰς διηγετικὴν ἀνάγνωσιν πάντων μὲν, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἀρειμανίων πολιτικῶν μας, οὓς ἄριστα προμαντεύσας, περιέγραψεν ὁ Πλάτων οὕτως· «Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἄπειροι, εὐωχίας δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις αἰεὶ ξυνότες, κάτω, ὡς ἔοικε, φέρονται, καὶ ταύτην πλανῶνται διὰ βίου· πρὸς δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνω οὐτ' ἀνέβλεψαν πώποτε, οὐτ' ἀννήχθησαν, οὐδὲ βεβαίον τε καὶ καθαρὰς ἡδονῆς ἐγεύσαντο· ἀλλὰ βροσκημάτων δίκην, κάτω αἰεὶ βλέποντες, καὶ κεκυφότες, εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας, βόσκονται χορταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἐνεκα τῆς τούτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίπτοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασι· καὶ ὀπλαῖς ἀποκτείνουσι δι' ἀπληστίαν.» (1).

Παραεμβατικῶς ἐξεθέσαμεν τ' ἀνωτέρω, ἵνα καταδείξωμεν οὐχὶ τὴν παρὰ πάντων ὁμολογουμένην οἰκτρὰν πολιτικὴν καὶ φιλογικὴν ἡμῶν κατὰστασιν, ἀλλὰ τὴν μονομερῆ καὶ ἀρχικὴν αὐτῆς πηγὴν, ἐγκειμένην εἰς τὴν ἀποδιοπόμπησιν παντὸς ἑλληνικοῦ, καὶ τὴν δηλητηριώδη τροφὴν τῶν ἀλλογλώσσων ἐξαμβλωμάτων. Σήμερον πολλοὶ λόγῳ πολιταὶ εἰσι, τοῖς δ' ἔργοισιν οὐ.

Οἱ πλείστοι δὲ τῶν ἡμετέρων λογίων ἐπειδὴ ἀταλαιπώρητος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, ἐπὶ τὰ ἐτοῖμα μᾶλλον τρέπονται. (2), ἀγνοοῦντες τὴν βῆσιν τοῦ Μενάνδρου,

..... πάντα τὰ ζητούμενα

Δεῖσθαι μερίμνης φασὶν οἱ σοφώτατοι (3).

Καὶ ὅμως ἔχομεν τὴν πεπεφθῆσιν, ὅτι ἡμεῖς οἱ νῦν ἐκυτοῦς τοσοῦτον ἐντρεπόμενοι διὰ τὸ παρὸν, δυνάμεθα ἵνα, εἰς ἐθνικωτέραν κολυμβήθραν ἀναβαπτισθέντες, καὶ πάλιν κατοικήσωμεν ἐπαξίως τὰ ἐρείπια τῆς προγονικῆς ὑμῶν εὐκλείας, ὡς εἶπε περιφανὴς τις φιλέλλην. Ἐστω δὲ παράδειγμα ἀρμόδιον τὸ θέμα περὶ οὗ ἀρξάμενοι, παρεξέβημεν λοξοδρομήσαντες.

Ὁ Κ. Παῦλος Λάμπρος ἐστὶν ἐκ τῶν εὐαρίθμων πατριωτῶν, ὅστις ἀνεκδότως ὑπὲρ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐργαζόμενος ἐφείλκεσε τὴν προσοχὴν τοῦ σοφοῦ τῆς Εὐρώπης κόσμου, οὐ μόνον περιορι-

σθέντος εἰς τὴν μετ' ἐπαίνων μνημόνευσιν τῶν σοφῶν ἔργων του, ἀλλὰ καὶ προθύμως ἅπαντα μεταφράσαντος, καὶ τὸ σπουδαῖον τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων διακηρύξαντος. Αἱ πρὸς τὸν Κ. Λάμπρον ἀποδιδόμεναι ὑπὸ τῆς Εὐρώπης κατ' ἐξοχὴν τιμαὶ ἀντανακλῶσιν ἐφ' ὅλης τῆς ἑλλάδος, πρῶτον ἡδὴ ἀξιουμένης τὴν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν σοφῶν συγκαθεδρίαν.

Τὸ περὶ τῶν Φιλίππων ἀξιόλογον αὐτοῦ νομισματικὸν σύγγραμμα ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ μεταφρασθὲν κατεχωρήθη εἰς Bulletin Archéologique. Τὴν ἐν ἔτει 1860 ἐν τῇ Πανδώρα δημοσιευθεῖσαν διαφώτισιν ὑπὸ τοῦ Κ. Λάμπρου περὶ τοῦ ἀνεκδότου νομίσματος Γουλιέλμου Βιλλαρδουίνου, ὡς τριάρχου Εὐβοίας, ἔσπευσεν ὁ διάσημος τῆς Γαλλίας νομισματοδότης καὶ ἀρχισυντάκτης τῆς Νομισματικῆς ἐπιθεωρήσεως Κύριος Adrien Longperrier ἵνα μεταφράσῃ γαλλιστὶ, γνωστοποιῶν τοῖς σοφοῖς τὴν σπουδαίαν ἀνακάλυψιν τοῦ διαστήματος ἑλλήνων. Ὁμιλῶν ὁ Κ. Longperrier μετὰ σεβασμοῦ περὶ τοῦ Κ. Λάμπρου, ὅστις ἐν τῇ διαφώτισει του ταύτῃ donne un historique entièrement nouveau de la baronnie de Negrepont, παραδέχεται ἀδιστακτικῶς ὡς ὀρθὴν τὴν γνώμην du savant numismate d' Athènes (τοῦ σοφοῦ νομισματογνώμονος τῶν Ἀθηνῶν), ὅτι τὸ ἐν λόγῳ δηνάριον ἐκόπη μετὰξὺ τοῦ 1255 καὶ 1260.

Ἀλλὰ τὸ διασημότερον τῶν ἔργων τοῦ Κ. Λάμπρου εἶνε τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Aréchaeta νομίσματα τῶν μεγάλων Μαγιστρώων τοῦ ἐν Ρόδῳ Τάγματος τῶν Ἰωαννιτῶν*» δημοσιευθὲν ἐν ἔτει 1859 ἐν Νέᾳ Πανδώρα. Καὶ τοῦτο δ' ἐπροθυμοποιήθη ὁ περιφανὴς Longperrier ἵνα γαλλιστὶ μεταφράσῃ ὥστε δὲ προλογιζόμενος ὁ σοφὸς Γαλάτης μετ' ἐπαίνων ἀναφέρει προγενεστέραν ἀνακάλυψιν τοῦ Κ. Λάμπρου, (qui s' est déjà fait apprécier des antiquitaires par ses notices intéressantes), χαλκοῦ νομίσματος, τῶς ἀγνώστου, Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας, μετ' ἐμβριθεστάτης διαφωτίσεως τῶν ἐπ' αὐτοῦ μυστηριωδῶν μονογραμμάτων. Μετὰ τὴν παρέκβασιν δὲ ταύτην ὁ Longperrier ἀναλύων τὴν σοφὴν πραγματείαν τοῦ διαστήματος ἑλλήνων καὶ καταδεικνύων τὴν μεγάλην αὐτῆς ἐπιστημονικὴν σπουδαιότητα, ἐπιλογίζεται οὕτω: L' ailleurs comment se defendre d' un intérêt tout sympathique à la lecture d' un bon travail écrit et publié à Athènes par un membre de cette nation chrétienne, à la quelle nous attachent tant de

(1) Πλάτ. Πολιτ. Θ'.

(2) Θουκυδίδης.

(3) Παρὰ Κλήμ. τῷ Ἀλεξανδρεῖ.

liens ! comment résister au plaisir de constater que ces Grecs, qui ont été nos maîtres en toutes choses, sont encore aujourd'hui nos dignes émules ! ἡ μεθερμηνεύμενον « Ἄλλως τε πῶς νὰ μὴ ἐκφράσωμεν συμπληρικώτατον ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἀξιολόγου πραγματείας γραφείσης καὶ δημοσιευθείσης ἐν Ἀθήναις ὑφ' ἐνὸς μέλους τοῦ χριστιανικοῦ τοῦτου ἔθνους, πρὸς ὃ τόσοι δεσμοὶ μᾶς συνδέουσι ; πῶς νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν εὐχαρίστως, ὅτι οἱ Ἕλληγες οὗτοι, διδάσκαλοι ἡμῶν ἐν πᾶσι διατελέσαντες, καὶ σήμερον ἔτι ἐπαξίως πρὸς ἡμᾶς ἀμιλλώμεται ; (1)

Ἡ ἐν λόγῳ σπουδαιοτάτη πραγματεία τοῦ Κ. Λάμπρου μεταφρασθεῖσα ἤδη καὶ ἰταλιστὶ ἐξεδόθη μετὰ πάσης τυπογραφικῆς φιλοκαλίας ἐν Βενετίᾳ μετὰ ἐμβριθῶν σημειώσεων ὑπὸ τοῦ Κ. Καρόλου Κούντζ, ἐνὸς τῶν διασημοτέρων νομισματοδιδῶν τῆς Ἰταλίας. Τὸ τεῦχος τῆς ἰταλικῆς μεταφράσεως σύγκειται ἐκ σελίδων 36, μετὰ πινυκλὸς δεκατριῶν ἀνεκδότων νομισμάτων, ἄριστα ἐξεργασμένων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κ. Κούντζ.

Προεισαγωγικῶς ὁ Κ. Λάμπρος ἐκτίθησι τὴν ἱστορίαν τοῦ περιβοήτου ἐκείνου τάγματος ἀπὸ τῆς συστάσεως μέχρι τῆς διαλύσεώς του. Παρενθέτων δ' ἐνδιαφέρον τι χωρίον τοῦ περὶ τὰ 1334 ἀκμάσαντος Φραγγίσκου Πεγγολότη καὶ ἀφορῶν τὸ νομισματικὸν σύστημα καὶ τὰ σταθμὰ τῆς Ρόδου κατὰ τὴν πρὸς τὰ Ἑνετικὰ ἰσοδυναμίαν, καὶ σχετίζων αὐτὸ ἐπισταμένως πρὸς τὸ νομισματικὸν σύστημα τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας, ἐξάγει ὁ Κ. Λάμπρος πρωτοφανῆ καὶ ἀναμφισβήτητα συμπεράσματα περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ σταθμοῦ τῶν μεσαιωνικῶν νομισμάτων, ἀνατρέποντα τὰ τέως παραδεδεγμένα ὡς φέρ' εἰπεῖν ὁ σταθμὸς τοῦ ἑνετικοῦ γροσίου πρῶτον ἦδη ὑπὸ τούτου εἰς 42 1/2 κόκκους ἑνετικούς ὑπολογίζεται ὁ διάσημος ὑπομνηματιστὴς Κ. Κούντζ ἀνακηρύττων τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῆς, ἀναιρούσης τὰς παραδεδεγμένας τῶν περιφανεστέρων τῆς Ἰταλίας νομισματογνομόνων, λέγει,

« Τὸ βάρος τοῦ Ἑνετικοῦ τούτου νομίσματος, ὅπερ, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ περιφανοῦς Σαγκιντίνου, ὑπῆρξεν ὁ γινώμων τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ νομισματικοῦ συστήματος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 11<sup>ου</sup> αἰῶνος, καὶ ὀρίσθην ὑπὸ τοῦ δικσῆμου Κάρλη, κατὰ τὴν αὐθεντικὴν μαρτυρίαν τοῦ Γαλλικιστοῦ, εἰς 44

» κόκκους, εἶνε καθαρῶς ὑποθετικόν, καὶ οὐδέποτε ὑπὸ τῆς πείρας ἐπεκυρώθη, καθότι τὸ μέγιστον βάρος τοιούτων νομισμάτων, ἐν ἀρίστη τηρουμένων καταστάσει, δὲν ὑπερέβη τοὺς 42 κόκκους. Διόπερ ἀσπαζόμεθα ἀδιστακτικῶς τὸ συμπέρασμα τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως, ὅτι δηλ. ὁ νόμιμος σταθμὸς τοῦ Ἑνετικοῦ γροσίου εἶνε 42 1/2 κόκκων, εὐγνώμονοντες τῷ Κ. Λάμπρῳ διὰ τὴν ἀνακάλυψιν » (1).

Εἰσερχόμενος δ' ἐν τῷ κυρίῳ θέματι ὁ Κ. Λάμπρος περιγράφει λεπτομερέστατα τὰ τέως ἀνεκδοτα νομίσματα τῶν μεγάλων μαγίστρων τῆς Ρόδου Ἑλιὸν Βιλνέζ (1319 — 1346), Πέτρου Κορνηλιάν (1354 — 1355), Ῥογερίου Δεπέν (1355 — 1365), Ῥαϊμόνδου Βαρντζε (1365 — 1374), Ἀντωνίου Φλουβιάν (1421 — 1437), Ἰωάννου Δελαστικ (1437 — 1454), Ἰακώβου Δεμιλλῶ (1454 — 1464), καὶ δύο γενικὰ δηναρία τοῦ Τάγματος.

Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ συγγράμματος μαθητάνομεν καὶ τὴν εἰδήσιν, ὅτι αἱ μηχαναὶ τοῦ νομισματοκοπέου τοῦ Τάγματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἀγορασθεῖσαι ἐν Μελίτῃ ἐπὶ Καποδιστρίου ἤχθησαν εἰς Αἴγινα, καὶ δι' αὐτῶν ἐν ἔτει 1829 ἐκόπησαν τὰ πρῶτα νομίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ πόλει, ἐν ᾗ Φεῖδων ὁ Ἀργεῖος 800 ἔτη Π. Χ. ἐκοψε τὰ πρῶτα Ἑλληνικὰ νομίσματα. (2)

Ἐν τέλει δὲ καταστρέφοντες τὸν λόγον τὸν μὲν Κ. Παῦλον Λάμπρον παρακαλοῦμεν ἵνα ἐξακολουθήσῃ διὰ τῶν σπουδαίων του συγγραφῶν ἀποδεικνύων εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι καὶ ἐν ἡμῖν ὑπάρχει ζῶη, πάντας δὲ τοὺς ἡμετέρους λογίους προτρέπομεν ἵνα τὸν διάσημον τοῦτον τοῦ ἡμετέρου ἔθνους σοφὸν μιμούμενοι ἐπὶ τοιαῦτα σπουδαῖα τραπῶσιν, ἔχοντες πάντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὠραίαν ταύτην ῥῆσιν τοῦ τελευταίου τῶν Ρωμαίων.

« Τί ὠφελεῖ νὰ γνωρίζωμεν ὅποιοι ὑπῆρξάμεν, ἐνῶ ἐκ τούτου δὲν γνωρίζομεν ὅποιοι πρέπει νὰ ὑπάρξωμεν ; Οἱ πρόγονοί μας εἶνε κόνις καὶ τέ-

(1) Σελ. 20, σημ.

(2) Μεγίστην τῶνόντι τῇ πατρίδι ὑπηρεσίαν θέλει προσφέρει ὁ συγγραφεὺς λεπτομερῶς ἱστορίαν τοῦ περιβοήτου Τάγματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τοσοῦτον ἐξυπηρετήσαντος τὴν χριστιανοσύνην, διὰ τῶν πρὸς τοὺς Τούρκους ἀδελφικῶν πολέμων, σχετιζομένην πρὸς τὴν τῆς Ἑλλάδος, ἰδίᾳ ἐν τῷ μεσαιῶνι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαναστάσει τοῦ 1821, ὅτε τὸ Τάγμα τοσοῦτον εἰργάσθη πρὸς παραχώρησιν τῶν ἐν Αἰγαίῳ Ἑλληνικῶν νήσων (Βλ. Jourdain, Mémoires.)



»φρα, ζῶσι δὲ μόνον ὁσάκις ὁμιλῶσιν εἰς τοὺς  
 »ἀπογόνους των, καὶ τότε αἱ φωναίων ἤχουν  
 »ἔχι ἀπὸ τὴν γῆν, ἀλλ' ἄνω ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς!  
 »Ἡ ἀνάμνησις ἐστὶν εὐγλωττος, ὁσάκις τρέφει  
 »τὴν ἐλπίδα. Τὸ παρελθὸν εἶνε ἱερὸν ἐξ αἰτίας  
 »τῶν χρονικῶν του, τῶν χρονικῶν τῆς προκοπῆς  
 »τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῆς προόδου τοῦ πολι-  
 »τισμοῦ, τῶν φώτων, τῆς ἐλευθερίας. Οἱ πατέρες  
 »μας, μᾶς ἀπαγορεύουν τὸ νὰ ἐπισθοδρομήσωμεν  
 »αὐτοὶ μᾶς διδάσκουν ποία ἡ νόμιμος κληρονο-  
 »μία μας· αὐτοὶ μᾶς παραγγέλλουν ν' ἀπαιτή-  
 »σωμεν ν' αὐξήσωμεν αὐτὴν τὴν κληρονομίαν  
 »νὰ μιμηθῶμεν τὰς ἀρετὰς των καὶ ν' ἀποφεύ-  
 »γωμεν τὰ σφάλματά των· τοιαύτη εἶνε ἡ ἀλη-  
 »θὴς χρῆσις τοῦ παρελθόντος· ὅμοιον μὲ τὰ ἱερὰ  
 »τεμένη ἐπὶ τῶν ὁποίων εὐρισκόμεθα, τὸ πα-  
 »ρελθὸν εἶναι τάφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα ν'  
 »ἀνεγείρωμεν ναόν.» (1).

K. ΣΑΘΑΣ.

#### ΤΥΧΗΣ ΕΥΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΥΣΜΕΝΕΙΑ.

(Συνέχεια ἀπὸ φυλλάδ. 55.)

**Τ**ΗΝ ἐπαύριον ἐπληροφορήθη παρὰ τοῦ Κ. Πρέσλ  
 ὅτι ἡ κόμησα δ' Ἐβιάν ἦ.ο χήρα, ὅτι ἐκ τοῦ  
 γάμου της μετ' ἀνδρὸς τεσσαρακονταετοῦς ἔλαβε  
 τὸν τίτλον τῆς κομησσης καὶ ὅτι ὁ ἀνὴρ της τρία  
 ἔτη μετὰ τὸν γάμον ἀποθανὼν τῇ ἀφῆκε πρὸς  
 τὸν τίτλον καὶ μεγάλην περιουσίαν. Οὐδὲν ἀποκ-  
 τήσασα τέκνον υἱοθέτησεν ἀνεψιὸν της τινά, χά-  
 ριν τῆς ἀνατροφῆς τοῦ ὁποίου ἐδαπάνη ὅλας αὐ-  
 τῆς τὰς ὥρας. Οὐτε ἡγάπα, οὐτε ἀπεστρέφετο  
 τὸν σύζυγόν της, ἐπανέλαθεν ὁ Κ. Πρέσλ βλέπων  
 τὸν Ἰάκωβον ἀτενίζοντα αὐτὸν μετὰ προσοχῆς,  
 ἦτο συνοικέσιον ὑπερ δυνάταί τις ν' ἀποκαλέσῃ  
 συνοικέσιον οὐδέτερον. Τὸ μεγαλύτερον ἴσως προ-  
 τέρημά του ἦτο ὅτι δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Εἶναι  
 δὲ ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου της  
 ἡ Κ. δ' Ἐβιάν εἰς οὐδένα ἐδειξεν εὐνοίαν ἰδιάζου-  
 σαν, καὶ μολοντί ὑπὸ πολλῶν περιεκυκλοῦτο,  
 οὐδεὶς κατῴρθησε νὰ ἐννοήσῃ τὴν κλίσιν της.  
 Φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει διαθέσιν νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκ  
 δευτέρου. Δὲν δύνανται τις νὰ τὴν ὀνομάσῃ ἀναί-  
 σθητο, διότι καὶ ἀγαθὴ εἶναι καὶ γενναία, ἀλλ'  
 ὁ ἔρωσ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ὁ κύριος τῆς καρδίας  
 της, διότι μέχρι τοῦδε εἰς οὐδένα ἐδειξε συμπά-  
 θεϊάν τινα. ἔχει νοῦν εὐφυῆ καὶ καλλιεργημένον,  
 ψυχὴν ἀγνὴν καὶ καθαρὰν ὡς ὁ κρύσταλλος. Διὰ

(1) Ῥιένζις.

τῶν χαρίτων της, τῆς ἀπλότητός της καὶ τῶν  
 ἄλλων προτερημάτων της κατῴρθησε νὰ ζήσῃ  
 ἐν Παρισίοις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου τούτου,  
 χωρὶς νὰ ἐπιρεασθῇ ὑπὸ τῆς φιλαρεσκείας καὶ  
 τῆς ματαιότητος. Τὸ μεγαλύτερον προτέρημά της  
 τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώρισεν ἴσως, εἶναι ὅτι κατῴρ-  
 θασε μ' ὅλας τὰς ἀρετὰς της καὶ τὴν ὡραιότητά  
 της νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ πᾶσαν κακολογίαν· οὐδε-  
 μίαν κηλίδα οὔτε αὐτὴν τῆς ζηλοτυπίας φέρει  
 ἐπὶ τοῦ μετώπου της. Τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἐγνώρισα  
 γυναῖκα ἣν νὰ ἐσεβάσθην καὶ ἐξετίμησα περισ-  
 σότερον αὐτῆς· δὲν τῇ λείπει εἰμὴ ἡ λατρεία, ἀλλὰ  
 τίς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄξιος αὐτῆς;

Ἡ καρδία τοῦ Ἰακώβου ἐσκήρτησεν εἰς τὸ συμ-  
 πέρασμα τοῦτο. Ἦνῳε μὲν ὅτι ἦτο παραπροσύνῃ  
 νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ μὴ  
 λατρεύῃ ἐν τοιοῦτον ὄν; Ὅπως δύναται τις νὰ  
 λατρεύῃ τοὺς ἀστέρους καὶ νὰ τοὺς θεωρῇ ἄνευ τῆς  
 ἐλπίδος νὰ τοὺς ἐγγίση, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ἐξηκο-  
 λοῦθαι νὰ λατρεύῃ καὶ νὰ ἀγαπᾷ χωρὶς οὐδεὶς νὰ  
 τὸ γνωρίζῃ ἐκείνην, ἥτις ἔλαμπεν ἐν τῇ καρδίᾳ  
 του. Θὰ ἔκαμνεν ἀριστοτουγήματα σκεπτόμενος  
 αὐτὴν καὶ ἐν τῇ λαμπρότητι τῆς τέχνης του θὰ  
 ἐξεμυστηρεύετο τὸν ἔρωτά του.

Ἐν τούτοις ἔμελλε νὰ τὴν ἴδῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ  
 τὴν φωνὴν της, ἡ δὲ ἰδέα αὐτῇ τῷ ἐπέφερε πυρε-  
 τόν. Εἶχε σχεδὸν λησμονήσει ὁ Ἰακώβος τὴν μα-  
 τέρα του, ἐνῶ ἄλλοτε μεγάλως ἀνησυχεῖ στερου-  
 μένος εἰδήσεών της. Ὁ Κ. Πρέσλ τὸ αὐτὸ ἐσπέ-  
 ρας τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Κ. δ' Ἐβιάν τὸν περιέ-  
 μενε τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ  
 μεσημβρίαν εἰς τὸ μέγαρόν της, κείμενον εἰς τὸ  
 προάστειον τοῦ Ἀγίου Ὀνωρίου· ἡ ἐπαύριον ἔφθασε  
 καὶ ὁ Ἰακώβος εἰσῆλθεν εἰς ἅμαζαν ἕνεκα τῆς πι-  
 πτούσης βροχῆς ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν συνέντευξιν.  
 Ἦναγκάσθη ὅμως νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἔξοδα τινα, καὶ  
 ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς ταῦτα ἐνεχειρίασε τὰ ἐνώτια  
 τῆς Ζακελίνας εἰς τὸ Mont de Piété, ὅθεν ἤλπι-  
 ζεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ τ' ἀποσύρῃ.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάρου διὰ συνε-  
 σταλμένης φωνῆς ἠρώτησεν μεγαλόσωμόν τινα  
 ἄνθρωπον, ἱστάμενον ἐπὶ τοῦ θεωρείου του καὶ  
 κρατοῦντα ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ ἐφημερίδα, ἐὰν  
 ἡ Κ. κόμησα δ' Ἐβιάν ἠδύνατο νὰ τὸν δεχθῇ.—  
 Εἰσθε προσκεκλημένοι; ἠρώτησε οὗτος, καταμα-  
 τρῶν τὸν Ἰακώβον διὰ λοζοῦ βλέμματος. Ὁ Ἰα-  
 κώβος ἠσθάνθη ὅλην τὴν σμικρότητα τῆς κοι-  
 νωνικῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ ἐψιθύρισε τὸ ὄνομά του.

— Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, εἰς τὴν ἀντοκρῶ